

درس سوم

۱. بیت دبر آستان جانان گر سر توان نهادن / گلبنگ سربلندی بر آسمان توان زد، بر توحید اشاره دارد. (نظری - عملی)
۲. سبک زندگی انسان ریشه در دارد. (اندیشه ها - رفتار ها)
۳. مهمترین عامل در تعیین هدف ها و رفتار های انسان است. (اعمال - افکار)
۴. اگر بخواهیم بین سبک زندگی و جهان بینی تقدم و تاخر قائل شویم باید بگویم که اولی نسبت به دومی است. (مقدم - موخر)
۵. اگر انسان در زندگی خود از فرمان های خدا اطاعت کند و او را بپرستد، به مراتبی از توحید رسیده است. (عملی - نظری)
۶. تنظیم تمایلات درونی و تصمیم ها و فعالیت ها با خواست و رضایت خدا به شمار میرود. (توحید عملی بعد اجتماعی - توحید عملی بعد فردی)
۷. هر فردی متناسب با خویش، مسیر زندگی خود را انتخاب و بر همان اساس رفتار خواهد کرد. (اعتقادات - رفتارها)
۸. ثبات و پایداری شخصیت انسان توحید عملی در بعد فردی است. (علت - معلول)
۹. انسانی که خداوند را به عنوان تنها خالق جهان پذیرفته است و ایمان دارد که او پروردگار هستی است، متناسب با آن خواهد داشت. (اعتقاد - رفتار)
۱۰. انسان ، موجودات جهان را مخلوق خداوند می بیند و می داند که خداوند او را مسئول حفظ آنان قرار داده است. (معتقد - موحد)
۱۱. اگر کسی دل به هوای نفس سپرده و فرمان نفس را به فرمان خداوند ترجیح دهد گرفتار شده است. (شرک عملی - شرک نظری)
۱۲. در آیه «إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ» صراط مستقیم همان می باشد. (ربوبیت - عبودیت)
۱۳. در آیه «إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ» ، عبودیت برای ربوبیت نقش را ایفا میکند. (علت - معلول)
۱۴. کسی که جهت زندگی خویش را خدا قرار داده است در واقع به رسیده است. (توحید عملی - توحید نظری)
۱۵. تنظیم تمایلات متناسب با رضایت الهی از نشانه های بروز توحید عملی در بعد است. (فردی - اجتماعی)
۱۶. توحیدی شدن نهاد ها و قوانین به طور متقابل بر توحید اثر گذار است. (فردی - اجتماعی)
۱۷. سبک زندگی خاص هر انسان در چه چیز ریشه دارد؟
۱۸. مهمترین عامل در تعیین هدف ها و رفتارهای انسان چه چیز به شمار میرود؟
۱۹. آیه «إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ» به کدام دو جنبه از توحید اشاره دارد؟
۲۰. آیه «إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ» کدام جنبه از توحید را صراط مستقیم معرفی می کند؟
۲۱. کسی که می خواهد درجه ایمان خود را بسنجد باید چه چیز را ملاک قرار دهد؟
۲۲. جهت زندگی را به سوی خدا قرار دادن نشانه بروز کدام جنبه از توحید است؟
۲۳. قدم اول برای اصلاح جامعه امروز و گرفتاری آن به شرک جدید چه می باشد؟
۲۴. تنظیم انتخاب ها متناسب با آنچه که مورد رضایت خداست به کدام بعد توحید عملی اشاره دارد؟
۲۵. برای چگونه انسانی جهان معنای خاص خود را گرفته و هر حادثه ای با حکمت خود برایش تجلی می کند؟
۲۶. اگر کسی زندگی خود را متناسب با رضایت خدا تنظیم کرده باشد و پیرو فرمان های او باشد به چگونه شخصیتی دست می یابد؟
۲۷. امام علی (ع) در ابتدای حدیث خویش که می فرمایند: «شما در برابر سرزمین ها و چهارپایان مسئولید...» روی چه موضوعی تاکید می کنند.
۲۸. کسی که در پی کسب رضایت قدرت های مادی و طاغوت بر آید دچار کدام بعد از شرک شده است؟
۲۹. آیه شریفه «أَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ» کدام ویژگی پیامبر (ص) را برای افراد مشمول این آیه نفی میکند؟

درس سوم

۳۰. گرفتاری به شخصیت ناآرام و ناپایدار، میوه شوم چه مساله ای است؟
۳۱. خداوند گرفتاری به محتوای آیه شریفه «وَمِنَ النَّاسِ مَن يَغْتَبِ اللَّهُ عَلَىٰ خِزْفٍ فَإِنَّ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطمأن به...» را با چه عنوانی بیان می کند؟
۳۲. اندیشه و جهان بینی ما چه تأثیری در سبک زندگی مان دارد؟
۳۳. تأثیر افکار و اعتقادات را بر تعیین اهداف و رفتار با ذکر مثل بیان کنید؟
۳۴. معنای آیه «إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبِّيكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ» را به همراه دو نکته توضیح دهید؟
۳۵. تأثیر ایمان را بر زندگی عملی بیان کنید و با این ملاک بگویید چگونه می توان میزان ایمان را سنجید؟
۳۶. بعد فردی توحید عملی را توضیح دهید و به آثار آن در زندگی اشاره کنید؟
۳۷. زندگی و جهان پیرامون یک انسان موحد با یک انسان غیر موحد چه تفاوتی دارد؟
۳۸. دلیل دست یابی یک انسان موحد به شخصیت ثابت و پایدار چیست؟
۳۹. مقصود از شرک عملی را بیان نمایید؟
۴۰. ترجمه آیه «رَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ أَفَأَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا»، را بیان کرده و دو نکته برداشتی از آن را طرح نمایید؟
۴۱. تسلیم بودن در برابر امیال نفس یا اوامر طاغوت چه تبعاتی به دنبال دارد؟ چرا؟
۴۲. معنای آیه «وَمِنَ النَّاسِ مَن يَغْتَبِ اللَّهُ عَلَىٰ خِزْفٍ فَإِنَّ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطمأن به وإن أصابته فتنة انقلب على وجهه خسر الدنيا والآخرة ذلك هو الخسران المبین (الحج/۱۱)» را به طور کامل بیان نمایید؟
۴۳. بعد اجتماعی توحید عملی را توضیح دهید؟
۴۴. آثار تحقق توحید عملی در بعد اجتماعی را مختصراً بیان نمایید؟
۴۵. معنای آیه «يا أيها الذين آمنوا لا تتخذوا عدوی وعدوكم أولیاء تلفون إلیهم بالمودة وقد كفروا بما جاءكم من الحق» را بیان کرده و دو نکته برداشتی از آن را بنویسید؟
۴۶. رابطه بین توحید عملی در بعد فردی و اجتماعی را بیان کنید و تأثیر آن ها بر هم را شرح دهید؟
۴۷. یک مورد از نمونه های شرک و بت پرستی در دنیای امروز را بیان کنید؟
۴۸. درست یا غلط بودن عبارات زیر را مشخص کنید.
- عبودیت انسان به عنوان یک اندیشه ریشه در ربوبیت او به عنوان یک سبک زندگی دارد.
- انتخاب سبک زندگی باید بر اساس فکر و به دور از احساسات باشد و دلیل عقل پسند از آن حمایت کند.
- پذیرش ربوبیت حق تعالی نقش معلول را نسبت به عبودیت او در زندگی ایفا میکند.
- تا انسان در مراتب توحید به ربوبیت نرسد به عبودیت خدا هم نخواهد رسید.
- پیروی از هوای نفس به عنوان شرک نظری، پیروی از طاغوت را که شرک عملی است به دنبال دارد.

جواب درس سوم

۱. عملی
این بیت به توحید عملی اشاره دارد.
۲. اندیشه‌ها
خوب است بدانیم که هر شیوه و سبکی از زندگی، ریشه در افکار و اندیشه‌های خاصی دارد و از جهان بینی ویژه‌ای سرچشمه می‌گیرد.
۳. افکار
افکار و اعتقادات هر فرد مهم‌ترین عامل در تعیین هدف‌ها و رفتارهای اوست.
۴. موخر
از آنجایی که سبک زندگی از جهان بینی نشات می‌گیرد پس موخر بر جهان بینی است.
۵. توحید عملی
هر انسانی که به پروردگار ایمان دارد، اگر در زندگی خود از فرمان‌های خدا اطاعت کند و او را بپرستد، به مراتبی از توحید عملی رسیده است.
۶. توحید عملی بعد فردی
از آنجایی که بحث از تمایلات همان تمایلات فردی و درونی است و به شخص ارتباط دارد پس مقصود توحید عملی در بعد فردی می‌باشد.
۷. اعتقادات
۸. معلول
از آنجایی که توحید عملی مسبب ثبات و پایداری در انسان است پس می‌توان گفت که ثبات و پایداری معلول به شمار می‌رود.
۹. رفتار
دقت کنید که اعتقاد بر رفتار مقدم است و ایمان از جنس اعتقاد است که رفتار متناسب با آن شکل می‌گیرد.
۱۰. موحد
دقت کنید که این ویژگی انسان به یکتا پرستی او اشاره دارد و اینکه خدا را خالق واحد عالم می‌داند پس باید گزینه «موحد» را به عنوان پاسخ انتخاب نماییم.
۱۱. شرک عملی
در مقابل، اگر کسی که دل به هوای نفس سپرده (بت درون) و او را معبود خود قرار دهد و اوامر هوای نفس را بر فرمان‌های خداوند ترجیح دهد یا در پی کسب رضایت قدرت‌های مادی و طاغوت‌ها برآید (بت‌های بیرون)، چنین شخصی گرفتار شرک عملی شده است.
۱۲. عبودیت
در ادامه آیه بیان شده است که صراط مستقیم همان عبودیت خدای متعال است.
۱۳. معلول
بر طبق این آیه عبودیت حق تعالی با پذیرش ربوبیت او محقق می‌شود که نشان می‌دهد نقش معلول را دارد.
۱۴. توحید عملی
خلاصه اینکه جهت زندگی خود را خدا قرار می‌دهد. چنین انسانی در مسیر توحید گام برداشته و به «توحید عملی» رسیده است.
۱۵. فردی
توجه کنید که مقصود از تمایلات، همان بعد فردی توحید عملی است.
۱۶. فردی
دقت کنید که منظور از توحیدی شدن نهادها همان بعد اجتماعی است که به طور متقابل بر بعد فردی اثر گذار است.
۱۷. اندیشه
۱۸. افکار و اعتقادات
۱۹. ربوبیت نظری - عملی

جواب درس سوم

۲۰. توحید عملی
۲۱. اثر ایمان بر رفتار
۲۲. عملی
۲۳. شناخت وضع موجود
۲۴. توحید عملی بعد فردی
۲۵. انسان موحد
۲۶. شخصیت ثابت و پایدار
۲۷. تقوای الهی
۲۸. شرک عملی در بعد فردی
۲۹. وکالت یا ضمانت
۳۰. شرک عملی در بعد فردی
۳۱. خسران مبین
۳۲. هر سبکی از زندگی، ریشه در اندیشه‌های خاصی دارد و از جهان بینی ویژه‌ای سرچشمه می‌گیرد. شناخت آن ریشه‌ها به تصمیم‌گیری درست ما کمک فراوان می‌کند.
۳۳. افکار و اعتقادات هر فرد مهم‌ترین عامل در تعیین هدف‌ها و رفتارهای اوست. مثلاً اگر کسی پذیرفت و ایمان پیدا کرد که سعادت بشر در کسب ثروت است و انسان فقط با لذات مادی خوشبخت می‌شود، به طور طبیعی، زندگی خود را صرف رسیدن به همین هدف می‌کند.
۳۴. خداوند، پروردگار من و شماست؛ او را بپرستید (نه من، و نه چیز دیگر را)؛ این است راه راست!
- پیام آیه:
۱. پذیرش ربوبیت به عنوان اعتقاد و اندیشه (علت) ← عبودیت به عنوان سبک زندگی و رفتار (معلول)
۲. عبودیت همان صراط مستقیم الهی است.
۳۵. ایمان به عنوان اعتقاد، بر رفتار انسان اثر می‌گذارد که البته میزان این تأثیر گذاری نیز بستگی به درجه ایمان افراد به توحید و یکتاپرستی دارد. هرچه ایمان قوی‌تر باشد تأثیر عملی آن در زندگی بیشتر و هرچه ضعیف‌تر باشد تأثیر آن کمتر خواهد بود. با این معیار، هرکس می‌تواند درجه ایمان خود و تأثیر آن را در زندگی خویش بررسی کند.
۳۶. بُعد فردی توحید عملی و ثمرات آن: هرکسی در زندگی خود از فرمان‌های خدا اطاعت کند، به مراتبی از توحید عملی رسیده است. چنین فردی می‌کوشد تمایلات درونی و تصمیم‌ها و فعالیت‌های خود را در جهت خواست و رضایت الهی قرار دهد. مثلاً در انتخاب همسر، شغل، دوست، در چگونگی تحصیل، تفریح، ورزش و حتی در انتخاب نوع پوشش و به طور کل در تمام برنامه‌های روزانه خود خدا را در نظر می‌گیرد و تلاش می‌کند از دایره فرمان‌های او خارج نشود.
۳۷. برای یک انسان موحد جهان معنای خاص خود را دارد. از نظر او هیچ حادثه‌ای در عالم بی حکمت نیست، گرچه حکمت آن را نداند. از همین رو موحد واقعی همواره انسانی امیدوار است. در مقابل سختی‌ها و مشکلات، صبور و استوار است و آنها را زمینه موفقیت‌های آینده‌اش قرار می‌دهد. باور دارد که دشواری‌های زندگی نشانه بی‌مهری خداوند نیست، بلکه بستری برای رشد و شکوفایی اوست.
۳۸. انسان موحد، چون زندگی خود را بر اساس رضایت خداوند تنظیم کرده و پیرو فرمان‌های اوست، شخصیتی ثابت و پایدار دارد و برخوردار از آرامش روحی است.
۳۹. اگر کسی دل به هوای نفس (بت درون) سپرده و او را معبود خود قرار دهد و او امرش را به فرمان‌های خداوند ترجیح دهد یا در پی کسب رضایت قدرت‌های مادی و طاغوت‌ها (بت‌های بیرون) برآید، چنین شخصی گرفتار شرک عملی شده است.
۴۰. آیا دیدی کسی را که هوای نفسش را معبود خود برگزیده است؟! آیا تو میتوانی او را هدایت کنی (یا به دفاع از او برخیزی)؟! پیام آیه:
۱. آیه درباره کسی است که گرفتار شرک عملی فردی شده است.
۲. شرک در این اینجا به معنای ترجیح اوامر نفس بر اوامر خداست.
۴۱. تسلیم بودن در برابر امیال نفسانی و فرمان‌پذیری از طاغوت باعث می‌شود شخص، درونی ناآرام و شخصیتی ناپایدار داشته باشد؛ زیرا از یک سو هوای نفس وی هر روز خواسته جدیدی جلوی روی او قرار می‌دهد و از سوی دیگر، قدرت‌های مادی که هر روز رنگ عوض می‌کنند او را به بردگی جدیدی می‌کشانند.
۴۲. بعضی از مردم خدا را تنها با زبان می‌پرستند (و ایمان قلبیشان بسیار ضعیف است)؛ همین که دنیا به آنها رو کند و نفع و خیری به آنان برسد، حالت اطمینان پیدا میکنند؛ اما اگر مصیبتی برای امتحان به آنها برسد، دگرگون میشوند (و به کفر رومی‌اورند)؛ (به این ترتیب) هم دنیا را از دست داده‌اند، و هم آخرت را؛ و این همان خسران و زیان آشکار است!

جواب درس سوم

۴۳. بُعد اجتماعی توحید عملی و ثمرات آن: بُعد اجتماعی توحید به معنای قرار گرفتن همه نهادها و ارکان یک جامعه یا نظام اجتماعی در جهت خداوند و اطاعت همه جانبه از اوست. مهم ترین رکن یک جامعه حکومت آن است. وقتی یک نظام اجتماعی توحیدی است که حاکم و زمامدار آن بر اساس قوانین الهی به حکومت رسیده باشد و همان شرایطی را که خداوند برای حاکم تعیین کرده است دارا باشد و بکوشد قوانین الهی را در جامعه به اجرا درآورد.

۴۴. یک نظام اجتماعی، علاوه بر رکن سیاسی، دارای ارکان دیگری مانند اقتصاد و فرهنگ نیز هست. جامعه ای که در مسیر توحید اجتماعی حرکت می کند، اقتصاد و فرهنگ و سایر ابعاد و ارکان آن نیز به سوی اجرای فرمان های خدای یگانه پیش می رود و به صورت جامعه ای عدالت گستر در می آید. جامعه توحیدی جامعه ای است که از تفرقه و تضاد دوری می کند و به سوی وحدت و هماهنگی حرکت می نماید و این وحدت و هماهنگی را با تمسک به توحید و یکتا پرستی و قرار گرفتن در سایه حکومت الهی می توان به دست آورد، نه با تمسک به ظالمان و حکومت های غیر الهی. جامعه موحد، حکومت کسانی را که خداوند به آنها حق حکومت کردن را نداده است نمی پذیرد، با آنان که با خداوند و مسلمانان دشمنی می ورزند، دوستی نمی کند، با ظالمان مبارزه می کند.

۴۵. ای کسانی که ایمان آورده اید! دشمن من و دشمن خودتان را دوست نگیرید! شما نسبت به آنان اظهار محبت میکنید، در حالی که آنها به آنچه از حق برای شما آمده کافر شده اند.
پیام آیات:

۱. روی سخن خدا با گروه مومنان است.

۲. آیه مربوط به بعد اجتماعی توحید عملی است.

۴۶. میان بعد فردی و بعد اجتماعی توحید رابطه متقابل وجود دارد. هر قدر که مردم یک جامعه به سوی توحید حرکت کنند ارکان جامعه نیز بیشتر رنگ توحیدی به خود می گیرد؛ همان طور که هر قدر نهادهای اجتماعی در خدمت اجرای قوانین الهی باشد، زمینه برای رشد انسان ها و حرکت به سوی خداوند و زندگی موحدانه آسان تر می گردد. از این رو، اگر قرار باشد همه فقط خواسته ها و تمایلات دنیوی خود را دنبال کنند و تنها منافع خود را محور فعالیت اجتماعی قرار دهند و اهل ایثار و تعاون و خیر رساندن به دیگران نباشند، تفرقه و تضاد جامعه را فرا می گیرد و امکان رشد و تعالی از بین می رود. در چنین جامعه ای، روز به روز انسان های ستمگر بیشتر قدرت پیدا می کنند و دیگران را در خدمت امیال خود به کار می گیرند. در نتیجه، دیگر سخنی از حاکمیت خداوند و فرمان های او نیست، بلکه سخن از حاکمیت طاغوت و دستورهای اوست.

۴۷. امروزه، بسیاری از انسان ها جهان خلقت را ملک خود تلقی می کنند و بدون توجه به نظر و رأی مالک حقیقی آن، یعنی خدا، هر گونه که بخواهند در این جهان تصرف می کنند. این افراد و جوامع، در واقع خود را مالک و ولی و پرورش دهنده (رب) جهان می پندارند، که از جمله پیامدهای آن تخریب محیط زیست، آلوده شدن طبیعت، پیدا شدن جوامع بسیار فقیر در کنار جوامع بسیار ثروتمند و مانند آنهاست. برخی از این انسان ها، مانند فرعون که «انار بکم الاعلی» می گفت و خود را پروردگار بزرگ مردم معرفی می کرد؛ خود را مالک دیگر جوامع می پندارند و برای آنها تصمیم گیری می کنند.

۴۸.

۴۹. غلط

۵۰. صحیح

۵۱. غلط

۵۲. صحیح

۵۳. غلط